

НЕЗАВИСНИ ОПЕРАТОР СИСТЕМА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

**ПРАВИЛНИК О ДОДЈЕЛИ ПРАВА НА КОРИШЋЕЊЕ
ПРЕКОГРАНИЧНИХ ПРЕНОСНИХ КАПАЦИТЕТА**

Сарајево, март 2010. године

У складу са Одлуком о ратификацији уговора о успостави Енергетске заједнице ("Службени гласник БиХ – Међународни уговори" бр. 9/06), Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" бр. 7/02 и 13/03), Законом о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" бр. 35/04), Условима за коришћење лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, Управни одбор Независног оператора система у Босни и Херцеговини, након консултација и разговора у сектору доноси:

ПРАВИЛНИК О ДОДЈЕЛИ ПРАВА НА КОРИШЋЕЊЕ ПРЕКОГРАНИЧНИХ ПРЕНОСНИХ КАПАЦИТЕТА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овај Правилник о додјели права на коришћење прекограничних преносних капацитета (у даљем тексту: Правилник) на спојним водовима електроенергетског система Босне и Херцеговине са електроенергетским системима сусједних држава уређује начин и услове додјеле те права коришћења прекограничних преносних капацитета.

Члан 2.

Дефиниције које се користе у овом Правилнику имају значење утврђено у Закону о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (БиХ) ("Службени гласник БиХ" бр. 7/02 и 13/03) и Закону о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ" бр. 35/04).

У оквиру овог Правилника примјењиваће се и сљедеће скраћенице и дефиниције:

ААС	Већ додијелени преносни капацитети (<i>Already Allocated Capacity</i>)
АТС	Расположиви преносни капацитет (<i>Available Transfer Capacity</i>) је износ нето преносног капацитета (NTC) који је расположив за комерцијалне трансакције, односно позитивна разлика између NTC и ААС ($АТС = NTC - ААС$).
Дневни распоред	Документ којим се дефинише програм производње, размјене и потрошње електричне енергије, распоред енергије и снаге балансно одговорне стране, корисника система и лиценцираних страна који се доставља НОСБИХ-у.
ESS	<i>ETSO Scheduling System</i> је листа правила и препорука коју је објавио ENTSO-E (раније ETSO) у циљу формализације и хармонизације процеса номинације дневних распореда (<i>Scheduling proces</i>).
ESS платформа	Софтверски пакет који је израђен у складу са ESS и користи се у процесу номинације, хармонизације и провјере дневних распореда и прекограничних капацитета
Модул за	Део ESS платформе (<i>Scheduling System Auction Client</i>) преко којег

Аукцију	учесници достављају своје понуде електронским путем и путем којег се врши додјела прекограничних капацитета
ЕНТСО-Е (ENTSO-E)	Европска асоцијација оператора преносних система
Листа понуда	Листа свих пристиглих важећих понуда за конкретан продукт
NTC	Нето преносни капацитет (<i>Net Transfer Capacity</i>) $NTC = VCE + \Delta E - TRM$ VCE: Основни сценариј размјене ΔE : Максимална промјена производње TRM: Маргина поузданости преноса
ПКПК	Право на коришћење прекограничних капацитета.
Сектор	Сектор сачињавају учесници у електроенергетском сектору, укључујући али не ограничавајући се на надлежна министарства, Независног оператора система у БиХ, Електропренос БиХ и електропривредна предузећа.

II ПРЕКОГРАНИЧНИ ПРЕНОСНИ КАПАЦИТЕТИ

Члан 3.

Нето преносни капацитет – NTC одређује Независни оператор система у Босни и Херцеговини (НОСБиХ) користећи улазне податке од Електропреноса БиХ, произвођача и снабдјевача у складу са одредбама Мрежног кодекса које дефинишу распореде и методологију оперативног планирања производње, потрошње и планирана искључења на мрежи те га усаглашава са сусједним операторима система у складу са дефиницијама и методологијама УЦТЕ радног приручника (UCTE), односно ЕНТСО-Е (ENTSO-E) регионалне групе за континенталну Европу и осталим актима ЕНТСО-Е (ENTSO-E) и Мрежним правилима БиХ.

Сви кључни фактори, укључујући маргину поузданости преноса који представљају улазне податке за прорачун прекограничног капацитета објавиће се у оквиру посебне секције на *web* страници НОСБиХ-а.

Члан 4.

Расположиви преносни капацитет (АТС) представља разлику између нето преносног капацитета (NTC) и већ додијеленог преносног капацитета (ААС). Вриједности АТС се одређује појединачно за сваку границу и сваки смјер и не могу се сабирати (није дозвољен *netting*). АТС се објављује на *web* страници НОСБиХ-а (www.nosbih.ba).

Члан 5.

Право на коришћење прекограничних капацитета (у даљем тексту: ПКПК) додјељује се путем аукција стандардизованих продуката (у даљем тексту: аукција) које организује и спроводи НОСБиХ користећи модул за аукцију.

III УЧЕСНИЦИ У АУКЦИЈИ ПКПК

Члан 6.

Учесници у процедури додјеливања ПКПК (у даљем тексту: учесници) могу бити само компаније које посједују Лиценцу за дјелатност међународне трговине електричном енергијом коју је издала Државна регулаторна комисија за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК).

Учесници који испуњавају услов из претходног става, прије првог учешћа у аукцији дужни су се регистровати код НОСБиХ-а.

Члан 7.

Приликом регистравања, учесници су дужни попунити "Пријаву за учешће у процедури додјеливања права на коришћење прекограничних преносних капацитета" (у даљем тексту: Пријава) која се може преузети са *web* странице НОСБиХ-а. Пријаву ће НОСБиХ прослиједити Електропреносу БиХ, као и све измјене и допуне које накнадно добије.

У року од 7 дана од дана пријема Пријаве, НОСБиХ ће подносиоца обавијестити о томе да ли је његова пријава прихваћена. Потписана Пријава ће бити на снази док је подносилац не повуче, док не буде дисквалификована или док не дође до битних измјена и допуна овог Правилника, које захтијевају обнављање Пријаве.

Члан 8.

На основу властитих сазнања НОСБиХ може привремено или стално забранити учешће у аукцијама оним учесницима који се не буду придржавали Правила, Одлуке ДЕРК-а и Лиценце и Уговора из члана 32. овог правилника о чему ће конкретни учесници и ДЕРК бити обавијештени. Након отклањања разлога због којих је учеснику било привремено забрањено учешће у аукцијама, НОСБиХ ће, након провјере, о томе обавијестити учесника, Електропренос БиХ и ДЕРК те учеснику поново омогућити учешће у аукцијама.

IV АУКЦИЈА ПРЕКОГРАНИЧНИХ КАПАЦИТЕТА

Члан 9.

ПКПК се додјелује у форми стандардизованих продуката путем аукције. Сваки продукт има јединствени код и садржи:

- а) вријеме и трајање;
- б) профил (базни, вршни, ноћ, сат . . .);
- ц) границу и смјер.

ПКПК се додјелује и користи у корацима од 1 MW.

Члан 10.

ПКПК се додјељује на аукцијама за различите периоде, а за сваки период се организује посебна аукција. НОСБиХ може организовати сљедеће аукције:

- а) годишње аукције - ПКПК се додјељује на период од годину дана;
- б) мјесечне аукције - ПКПК се додјељује за период од једног мјесеца;
- ц) седмичне аукције - ПКПК се додјељује за период од једне седмице;
- д) дневне аукције - ПКПК се додјељује за период од једног дана (дан унапријед).

Члан 11.

НОСБиХ ће на својој *web* страници објављивати информације о аукцији и то:

- а) годишња аукција - најмање петнаест дана прије почетка аукције;
- б) мјесечна аукција - најмање пет дана прије почетка аукције;
- ц) седмична аукција - најмање два радна дана прије почетка аукције;
- д) дневна аукција - најмање један радни дана прије почетка аукције.

Члан 12.

Уколико због неочекиваних (предхаваријских и хаваријских) режима рада и других непредвиђених околности вријеме аукције и процедура која претходи аукцији морају бити промијењени, НОСБиХ ће на својој *web* страници благовремено објавити промјене, заједно са разлозима за то.

Члан 13.

Аукција се врши посредством Модула за аукцију преко којег ће учесници своје понуде достављати електронским путем.

Члан 14.

Уколико због техничких проблема на информационо-комуникацијском (ИТ) систему НОСБиХ ESS платформа не буде у функцији, у случају годишњих, мјесечних или седмичних аукција почетак аукције биће помјерен о чему ће се сви учесници правовремено обавијестити.

У случају да се из горе наведених разлога дневна аукција не одржи, нова аукција се неће одржати, а сви расположиви прекогранични капацитети (АТС) преносе се на унутардневни (*intra-day*) ниво.

Члан 15.

Учесници у аукцији могу достављати и понуде типа "*све или ништа*". Понуда "*све или ништа*" је она која је валидна само ако је могућа додјела цјелокупног износа ПКПК захтијеваног у понуди.

Ако није назначено да је понуда типа "*све или ништа*", подразумијева се да је могућа додјела износа ПКПК и мањег од оног који је захтијеван у понуди.

Члан 16.

Све понуда садрже:

- а) идентификациони број учесника (EIC code);
- б) код аукције, односно, продукта на које се понуда односи;
- ц) захтијевани цјелобројни износ ПКПК у MW, који не може бити већи од понуђеног;
- д) цијену без ПДВ-а, специфицирану у KM/MW на два децимална мјеста, гдје цијена не може бити мања или једнака нули.

Члан 17.

Понуђена цијена је обавезујућа, тј. учесник се обавезује да ће додијељени ПКПК платити по маргиналној цијени, уколико његова понуда буде прихваћена. Понуђена цијена не садржи ПДВ који ће се посебно обрачунати.

V ПРИХВАТАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ (СОРТИРАЊЕ) ПОНУДА

Члан 18.

Вријеме уноса понуде у ESS платформу, односно, вријеме које систем додијели понуди, сматра се званичним временом понуде.

Члан 19.

Модул за аукцију све пристигле понуде аутоматски спрема у "Листу понуда". Учесници не могу да виде друге понуде изузев својих.

Члан 20.

За вријеме трајања аукције НОСБиХ нема увида у цијене из понуда.

Члан 21.

Пристигле понуде за исти продукт Модул за аукције вреднује, односно, сортира по критерију цијена/вријеме понуде. То значи да Модул за аукције вишој цијени даје виши приоритет у вредновању, а у случају већег броја понуда са истом цијеном, понуда која је раније стигла има виши приоритет.

Члан 22.

Током трајања аукције учесници могу мијењати и повлачити поднесене понуде.

VI АЛОКАЦИЈА ПКПК

Члан 23.

У случају када је износ АТС за одређени продукт већи или једнак суми захтијеваних ПКПК свих учесника, ПКПК се додјељује свим учесницима према захтјевима из њихових понуда, по цијени 0,00 КМ/МW.

Члан 24.

У случају када је износ АТС за одређени продукт мањи од захтјева свих учесника, ПКПК се додјељује према сортираној листи понуда за конкретан продукт (члан 21.).

Члан 25.

Цијена коју плаћају учесници је маргинална цијена за сваки продукт. Маргинална цијена је понуђена цијена задње, у цијелости или дјелимично, прихваћене понуде из сортиране листе понуда за конкретни продукт.

Члан 26.

Модул за аукције ће свакој прихваћеној понуди аутоматски додијелити ПКПК шифру. Сви учесници у аукцији ће одмах након затварања аукције путем ESS платформе бити у могућности да виде резултате аукције (цијена и износ ПКПК-а који им је додијељен).

Члан 27.

НОСБиХ ће након завршетка аукције на *web* страници објавити резултате аукције те посебно обавијестити Електропренос БиХ о учесницима чије су понуде прихваћене те о њиховим обавезама плаћања.

Члан 28.

Учесници којима је додијељен ПКПК дужни су платити накнаду за ПКПК за сваки продукт, у износу који је једнак производу *маргиналне цијене (КМ/МW) и додијељеног ПКПК (МW)*), на шта се обрачунава ПДВ.

VII КОРИШЋЕЊЕ ПКПК

Члан 29.

На бази обавјештења о додјели ПКПК, учесник за властите потребе располаже додијељеним ПКПК-ом до рока предвиђеног за номиновање дневних распореда.

Члан 30.

Уколико учесник којем је додијељен ПКПК у аукцији, преноси сав или дио ПКПК на другог учесника, дужан је о томе обавијестити НОСБиХ најкасније до 09:00 сати један радни дан прије рока предвиђеног за номиновање дневних распореда. ПКПК се, уз одобрење НОСБиХ-а, може пренијети само на учеснике који су регистровани код НОСБиХ-а за учешће у аукцијама и имају потписан уговор са Електропреносом БиХ. ПКПК додијељен на дневној аукцији не може се преносити на друге учеснике.

У случају преноса ПКПК на другог учесника, све обавезе и одговорности остају на учеснику којем је ПКПК додијељен у аукцији.

Члан 31.

Свако право на коришћење преносног капацитета које није номиновано код НОСБиХ-а до рока предвиђеног за номиновање дневних распореда губи се без икакве надокнаде по принципу "користи или изгуби" (*use-it-or-lose-it*).

Преостали и/или неискориштени АТС може се додјелјивати у унутардневној (*intra-day*) расподјели по принципу прве пријаве (*first come-first serve*).

VIII УГОВОР, ОБРАЧУН И ОБАВЕЗЕ

Члан 32.

Након што је учесник, у складу са чланом 7. овог правилника, обавијештен да је његова пријава прихваћена, дужан је са Електропреносом БиХ потписати типски Уговор о праву на коришћење прекограничних преносних капацитета. Потписивањем наведеног Уговора учесник стиче право учешћа у процедурама алокације и коришћењу додијељеног ПКПК док је Уговор на снази.

Члан 33.

Обрачун финансијских обавеза, на основу којих Електропренос БиХ испоставља фактуру по основу додијељеног ПКПК, врши НОСБиХ. Плаћање фактура ће се вршити у оквиру слjedeћих рокова:

Годишње аукције – Накнада се обрачунава на мјесечном нивоу, према броју сати у конкретном мјесецу. Накнада се плаћа прије почетка коришћења ПКПК на основу фактуре коју ће учеснику доставити Електропренос БиХ. Учесник мора извршити плаћање прије почетка мјесеца.

Мјесечне аукције – Накнада се обрачунава и плаћа прије почетка коришћења ПКПК, на основу фактуре коју ће учеснику доставити Електропренос БиХ. Учесник плаћање мора обавити прије почетка мјесеца.

Седмичне и дневне аукције – Накнада се плаћа на мјесечном нивоу. Након завршетка конкретног мјесеца извршиће се збирни обрачун по свим дневним и седмичним аукцијама у том мјесецу. Учесник ће извршити плаћање на основу фактуре коју ће му доставити

Електропренос БиХ. Учесник плаћање мора извршити у року који ће бити назначен у факури.

Уколико учесник своје финансијске обавезе не изврши до рока наведеног у факури, Електропренос БиХ ће о томе обавијестити НОСБиХ, који учеснику може одузети додијељени ПКПК и онемогућити му учешће у аукцијама.

Електропренос и НОСБиХ ће ДЕРК-у достављати извјештаје везане за све активности алокације капацитета које се помињу у овом правилнику.

Члан 34.

Електропренос БиХ има обавезу да на почетку сваке године утврди како ће користити приходе од додијељеног ПКПК те о томе мора обавијестити ДЕРК. ДЕРК ће утврдити да ли је сврха ових средстава у складу са Прописом 1228/2003/ЕС о условима приступа мрежи за прекограничну трговину електричне енергије Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2003. те контролисати њихову намјенску употребу.

IX ОГРАНИЧЕЊА

Члан 35.

Ако због неочекиваног стања у преносном систему дође до смањења вриједности НТС-а, НОСБиХ учесницима може ограничити додијељени ПКПК према сљедећем редослиједу:

1. ограничава се ПКПК додијељен на унутардневной основи;
2. уколико је потребно даље ограничење, ограничава се ПКПК додијељен на дневной основи;
3. уколико је потребно даље ограничење, ограничава се ПКПК додијељен на седмичной основи;
4. уколико је потребно даље ограничење, ограничава се ПКПК додијељен на мјесечной основи;
5. уколико је потребно даље ограничење, ограничава се ПКПК додијељен на годишњој основи.

Ако се поједини учесник или учесници не придржавају Мрежног кодекса, НОСБиХ им може ограничити додијељени ПКПК или им га одузети.

Члан 36.

НОСБиХ ће учесницима којима је евентуално ограничен или укинут ПКПК, писмено објаснити разлоге.

Члан 37.

Учесници на тржишту немају право на надокнаду штете у случају укидања или ограничења ПКПК.

X ГЕНЕРАЛНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Члан 38.

На *web* страници НОСБиХ-а www.nosbih.ba налазиће се информације везане за додјелу ПКПК.

Објављиваће се:

- правилници о аукцијама
- временски распоред аукција
- контакт подаци
- расположиви прекогранични капацитети и други важни подаци, укључујући маргину поузданости преноса, који представљају улазне податке за његов прорачун
- резултати аукција
- остале релевантне информације

XI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Учесник који је незадовољан примјеном овог правилника, у року од 15 дана од дана почињене евентуалне неправилности, може поднијети приговор ДЕРК-у.

Члан 40.

Измјене и допуне овог правилника врше се на начин и по поступку који је предвиђен за његово доношење.

Члан 41.

Овај правилник ступа на снагу након што га одобри Државна регулаторна комисија за електричну енергију.

Члан 42.

Садржај и форму Пријаве из члана 7. и Уговора из члана 32. овог правилника, одобрава Државна регулаторна комисија за електричну енергију.

Датум:

Број:

Предсједник Управног одбора
Илија Кожуљ

**Пријава за учешће у процедури додјеливања права на коришћење
прекограничних преносних капацитета (ПКПК)**

Попуњавањем ове пријаве региструјемо се за учествовање у аукцијама за додјелу права на коришћење прекограничних преносних капацитета и изјављујемо да ћемо поштовати одредбе **Правилника о додјели права на коришћење прекограничних преносних капацитета.**

1. Опште информације о учеснику на аукцији

Назив компаније: _____

Компанија (скраћено): _____

Адреса компаније: _____

EIC code: _____

Контакт особа : _____

Телефон: _____

Факс: _____

E-mail: _____

Број и датум издавања
лиценце за међународну
трговину _____

**2. Запосленик задужен за комуникацију у случају ограничења додијељеног ПКПК
(24/7/365)**

Име и презиме		
Телефон		
Мобител		
Факс		
E-mail		

Напомена:

У року од 7 дана од дана пријема Пријаве, НОСБиХ ће подносиоца обавијестити о прихватању његове пријаве. У случају прихватања, пријава ће бити прослијеђена Електропреносу БиХ са којим је подносилац дужан склопити Уговор о праву на коришћење прекограничних преносних капацитета.

Након што НОСБиХ од Електропреноса БиХ прими обавјештење да је Уговор потписан, подносилац може учествовати у аукцијама за ПКПК.

Мјесто: _____

Датум: _____

Име и презиме: _____

Потпис: _____